

INFORMÁCIE ZPMP v SR 4 / 2012

Združenie na pomoc ľuďom
s mentálnym postihnutím v SR

ZPMP v SR, Heydukova 25,
811 08 Bratislava
tel.: 02/6381 4968
e-mail: zmpvsr@zmpvsr.sk
www.zmpvsr.sk

Foto: Zuzana Krajčíková – Radničkine trhy 2012 (1., 3. a 4. strana obálky)
 Andrej Holubek – Jašidielňa 2012 (2. strana obálky)

ĎAKUJEME SPOLUPRACOVNÍKOM A PARTNEROM NAŠICH PROJEKTOV

Informácie ZPMP v SR 4/2012 • Občasník • Vydalo: ZPMP v SR • Heydukova 25 • 811 08 Bratislava • IČO 00683191 • tel: 02/6381 4968, e-mail: zmpvsvr@zmpvsvr.sk
 Dátum vydania: 27. 11. 2012 • Ročník vydania: 19 • Redakčne spracovali: PhDr. Iveta Mišová • Mgr. Adriana Pekárová • Mgr. Martina Jarolíňová • Mgr. Miroslava Vávrová
 Redakčná rada: Elena Kopalová • PhDr. Iveta Mišová • Mgr. Magda Papánková • Mgr. Adriana Pekárová • Mgr. Ľubica Vyberalová
 Grafická úprava: Zuzana Chmelová • Tlač: POLYGRAFICKÉ CENTRUM, www.polygrafcentrum.sk
 Akékoľvek rozmnožovanie textu a fotografií len s výhradným a predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
 Vychádza s finančnou podporou MPSVaR SR.
 Objednávky zasielajte na adresu: ZPMP v SR • Heydukova 25 • 811 08 Bratislava
 Registrované MK SR č. EV 629/08. Podávanie novinových zásielok povolené RP Bratislava č. j. 1591/96 – P zo dňa 10. 4. 1996.
 Cena ročného predplatného je 10,- €. ISSN 1335-8197

1

Obsah

2-9

Téma

- CHRÁNENÉ DIELNE (Adriena Pekárová)
- PRIMA chce pracovať naďalej (Mirjana Tureničová, Tatiana Čierniková)
- DÚHA má veľa farieb (Anna Jankivová)
- IMPULZ: Práca prináša aj pocit sebaúcty (Jana Mareková)
- DOM SVITANIA, n. o.: Veríme v udržateľnosť dielni (Stefi Nováková)

10-16

Farby života

- Odysea alebo Jašidielňa 2012 (Patrícia Garajová, Martina Jarolínová)
- Svitanie – ZPMP Malacky má 20 rokov (Iveta Hlavenková)
- Radničkine trhy 2012 (Adriena Pekárová)

16-17

Krátke správy

18-20

Zmeny

- Neziskový sektor: Diskutujeme o možnostiach
- Výzva 3. sektora
- Interaktívny web – viac informácií

21-23

Radíme

- Oznamovacia povinnosť osobných asistentov voči zdravotným poisťovniam
- Zmeny v oblasti sociálneho poistenia od 1. januára 2013

24

Regióny

- Miss stacionára
(Bohdana Becková)

24

Objednávka

Chránené dielne

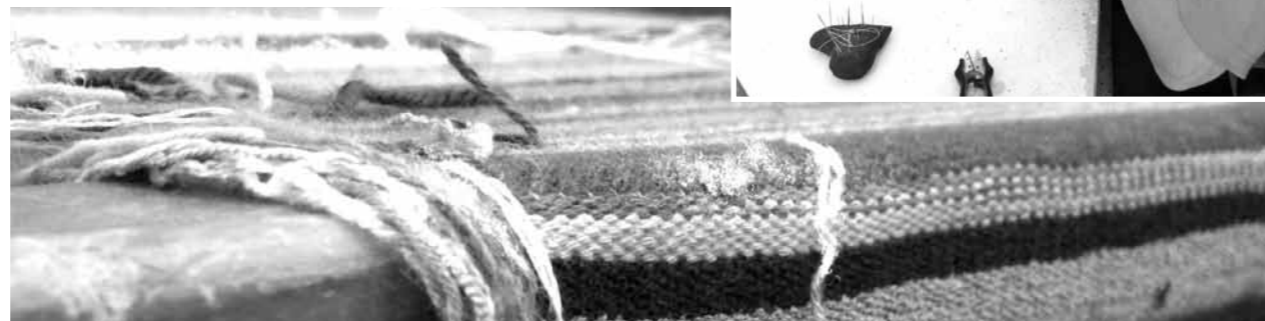
Téma chránených dielní, na ktorú sme sa v tomto čísle zamerali, sa vyskytuje v našom časopise pravidelne – veď mať prácu je významným cieľom každého dospelého človeka a rovnako aj ľudí s mentálnym postihnutím. Všimame si, ako sa darí dielne zakladať a najmä, ako sa im darí rozvíjať svoje ciele a udržať pracovné miesta, získavať zákazky a byť pre svojich zamestnancov stabilnou oporou.

Dôsledky súčasných ekonomických problémov sa dotýkajú celej spoločnosti a chránené dielne to pociťujú ešte výraznejšie. Nepotešili ani informácie o chystaných zmenách zákona o službách zamestnanosti, ktoré ešte zúžia finančnú pomoc štát, bez ktorej sa dielne len ťažko udržia. Čo však motivuje tých, ktorí dielne zriadili a vedú, aby hľadali v náročných podmienkach možnosti, ako zabezpečiť prácu svojim zamestnancom, aké sú ich aktuálne starosti, ale, samozrejme, aj ako dosahujú úspechy – veď bez nich by chránená dielňa nemohla existovať! To sa dozvieme z článkov, v ktorých sa predstavia štyri dielne – Dúha z Vranova nad Topľou, Svitanie z Jakubova, Impulz a Prima z Bratislavy. Dielne majú spoločnú pestrú škálu sortimentu výrobkov – darčkové, dekoratívne a drobné úžitkové predmety z rôznych materiálov (papier, drevo, keramika, textil), čo im umožňuje oslovovať široký okruh ľudí s rozmanitým vkusom a záľubami a súčasne aj ponúkať svojim zamestnancom možnosti uplatnenia zručnosti v rôznych výrobných postupoch a technikách. Každá z dielní má však istú špecifickú oblasť, v ktorej je lepšia ako iné – pre Primu je to práca s textilom, Impulz vyrába okrem iného vynikajúce sviečky, Dúha keramiku a Svitanie je známe svojou kreativitou v recyklácii rôznych materiálov, najmä papiera, kože a textilu.

S témou tohto čísla súvisí aj článok o Radničkínych trhoch 2012 – to je každoročná prezentácia výrobkov chránených dielní a skúška, ako ich produkciu prijme zákazník, ktorému je určená.

Adriena Pekárová

„Chránená dielňa alebo chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím podľa § 9 ods. 1, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce, alebo sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaoškoľujú alebo pripravujú na prácu, a kde sú pracovné podmienky a nároky na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím.“

Prima chce pracovať naďalej

Práca patrí medzi základné ľudské existenčné istoty. Tým, že štát vytvára pracovné príležitosti, vzniká potenciál pre ďalší spoločenský rozvoj. V ekonomicky vyspelých krajinách sa uznáva, že poskytovať pomoc slabším, je hodnota, ktorú nie je možné oceniť trhom a je investíciou do budúcnosti. Je známe, že podporovanie práce ľudí so zdravotným postihnutím zvyšuje vzájomnú súdržnosť a schopnosť spoločnosti odolať v krízach. Na Slovensku existuje niekoľko chránených dielní, ktoré poskytujú prácu ľuďom s hendikepom.

Chránená dielňa pri DSS Prima, n.o., na Banšelovej 4 v Bratislave patrí medzi najstaršie na Slovensku. Vznikla v roku 1997 a v súčasnosti poskytuje zamestnanie trom dospelým osobám s mentálnym postihnutím, ktoré pracujú pod vedením majsterky Renáty Broczkej. Prioritou dielne je tvorba tkaných kobercov, tašiek a vankúšikov. Klienti tiež maľujú hodvábné šatky, tričká a tašky na zákazku. Pravidelne sa zúčastňujú rôznych predajných akcií, trhov. Chránená dielňa pri DSS Prima tiež poskytuje firmám možnosť uplatniť daňové výhody v rámci náhradného plnenia.

Zamestnanci chránenej dielne dokážu reagovať aj na potreby trhu a sú schopní inovovať sortiment ponúkaných produktov. V tejto súvislosti je potrebné brať na vedomie, že pracovný proces ľudí s postihnutím má určité špecifiká. Týkajú sa pomalšieho pracovného tempa, zníženej schopnosti koncentrácie a tiež ľahšej unaviteľnosti. To znemožňuje konkurovať trhovým subjektom.

Treba si však uvedomiť, že hodnoty, ktoré spoločnosť tvorí, nie je možné odvodzovať len od veľkosti zisku. Nie je náhoda, že práve ekonomicky vyvinuté krajiny venujú významnú pozornosť podpore sociálne znevýhodnených skupín. Konzumný spôsob života ničí tradičné hodnoty, a preto by mal byť vyvážený ich ochranou. V tejto súvislosti je otáznou zmysluplnosť a opodstatnenosť pripravovaných legislatívnych zmien týkajúcich sa systému financovania chránených dielní.

Čo konkrétne prináša práca v chránenej dielni Darinke a Katke, ktoré v nej pracujú?

Katka: V dielni sa mi pracuje báječne. Keby som v nej nerobila, bola by som doma. Zažila som to 2 roky, radšej už nie. Dielňa mi prináša prácu, kamarátov, Darinkine otázky :-) a šitie s pani riaditeľkou Mirkou, čo milujem.

Darinka: Dobré sa mi pracuje, včera som bola troška nešikovná, že som sa nesústredila. Keby dielňa nebola, bola by som smutná. Žila by som z dôchodku a nevyžila by som z toho. To by som si musela nájsť inú prácu, alebo sa popýtať v rádiu, to by som chcela niekedy skúsiť, alebo žehliť uteráky. Práca v dielni mi dáva radosť, že niečo nové robíme. Tričká maľovať som sa trochu bála. Baví ma pomáhať majsterke a teším sa, že môžeme ísť aj na počítač. Veríme, že pripravované legislatívne zmeny nepripravia zamestnancov chránených dielní o možnosť seberealizácie, radosť z práce aj o naplňujúce medziľudské vzťahy.

Mgr. Mirjana Tureničová a Mgr. Tatiana Čierniková

DÚHA má veľa farieb

Najčastejšie ju môžeme vidieť v lete, keď svieti slnko a zrazu sa prízenie mrak, z ktorého spadne pár kvapiek. Potom sa však nebo opäť rozjasní a ak máme šťastie, ukáže sa nám dúha. Je to vzácny okamih, ale zakaždým vyvolá na tvári ľudí úsmev. Farby v dúhe sú vlastne ako my ľudia. Každý ako by zo seba vyžaroval inú farbu. Máme síce podobnú stavbu tela, dve oči, ruky, nohy, jeden nos, jedny ústa, ale pri tom nie sme všetci rovnakí a nie je to spôsobené farbou vlasov či očí. Je to v nás, v našej povahe a vlastnostiach, v našich myšlienkach, v tom, čo cítime v srdci, aké sú naše postoje voči druhým.

Aj naša chránená dielňa Dúha je má svoju rôznorodosť v zamestnávaní mladých, starších, žien, mužov, zdravých, zdravotne znevýhodnených a v neposlednom rade občanov s mentálnym postihnutím, no taktiež aj širokým spektrom výrobných programov.

Platí, že trh práce predstavuje na jednej strane ponuku pracovných miest, a na druhej strane ponuku pracovných síl. Vzhľadom na možnosti uplatnenie sa existujú však rizikové skupiny, ktoré majú obmedzený prístup na trh práce. Sú to prevažne ľudia s mentálnym, ale aj akýmkoľvek iným ťažkým zdravotným znevýhodnením. Tieto znevýhodnené skupiny sú často vytláčané na okraj spoločnosti a vystavené sociálnej izolácii bez možnosti prístupu na trh práce.

Preto sa aj boj proti sociálnemu vylúčeniu týchto skupín obyvateľstva stal jedným z hlavných cieľov nášho združenia a po skúsenostiach nazbieraných z iných organizácií, či už na Slovensku alebo zo zahraničia, sme sa v roku 2003 rozhodli zriadiť stredisko chránenej dielne. Na začiatku sme mali veľký problém zamestnať našu cieľovú skupinu – ľudí s mentálnym postihnutím, ktorí v danom čase na základe vtedy platnej legislatívy nemohli plnohodnotne pracovať.

So zmenami legislatívy a s pozitívnymi trendmi zamestnávania občanov s ťažkým zdravotným postihnutím z krajín EÚ sa začali meniť aj postoje kompetentných umožniť práve najslabším – ľuďom s mentálnym postihnutím – prístup na trh práce,

socializovať ich, vzdelávať v pracovných zručnostiach, aby aj oni mohli priniesť našej spoločnosti ekonomický profit zo svojej práce a daní.

Chránená dielňa Dúha vstúpila do podnikateľského prostredia s výrobou zameranou na originalitu dosahovanú ručnou prácou. Časom sa vyprofilovali požiadavky trhu a naše stredisko si vytvorilo svoj výrobný program oživením tradičnej ľudovej výroby – tkanie na veľkých a stolových krosnách, výroba úžitkovej a dekoratívnej keramiky, výroba sviečok, zdobenie skla, keramiky, dreva, kameniny, textilu, sviečok servítkovou technikou a ručným maľovaním, výrobou darčkových predmetov.

V našej chránenej dielni zamestnávame v súčasnosti 15 zamestnancov (z toho 8 žien, dvoch zamestnancov vo veku nad 50 rokov, 10 ZŤP, a z toho 5 s mentálnym postihnutím) Pomáhame aj mladým ľuďom a absolventom získavať pracovné skúsenosti prostredníctvom dobrovoľníckej a absolventskej praxe. Trhu ponúkame suveníry, darčkové a reklamné predmety podľa špecifických požiadaviek zákazníka. Inováciou sortimentu sa snažíme neustále poskytovať originálne výrobky. Pri každej objednávke vychádzame z dohody so zákazníkom a k samotnej realizácii výroby pristupujeme ako k originálnemu dielu, alebo ju vieme podľa rentabilného počtu zaradiť do sériovej výroby.

Naše stredisko vďaka svojmu rôznorodému výrobnému programu umožňuje aj ľuďom s ťažkým stupňom zdravotného postihnutia nájsť si pracovné uplatnenie.

Produkty, na ktorých sa svojou činnosťou podieľajú, sú čiastkovými prácami, ktoré sú finálne dotvorené zdravými zamestnancami dielne.

Pozitívnym trendom sa stal nárast odberateľov z vranovského regiónu, čo poukazuje na to, že regionálne spoločnosti prijali našu firmu ako seriózneho a spoľahlivého partnera s atraktívnym tovarom pre svojich zamestnancov a partnerov. Aj naši dlhoroční zákazníci využívajú možnosť prezentovať svoju firmu prostredníctvom našich služieb a tovaru, zároveň si odberom našich výrobkov uplatňujú náhradné plnenie.

Aj popri pozitívnom trende však naša chránená dielňa nedokáže pokryť požiadavky nezamestnaných ľudí s postihnutím. V evidencii ÚPSVR vo Vranove nad Topľou je evidovaných vyše 200 osôb so zdravotným postihnutím, ktorí čakajú na príležitosť zamestnať sa či už v CHD alebo na voľnom trhu práce. Tento počet nezohľadňuje skutočný stav nezamestnaných ľudí so zdravotným postihnutím, keďže ÚPSVR neeviduje osoby s ťažším zdravotným postihnutím, do ktorého patrí aj mentálne a kombinované postihnutie. Títo ľudia sú iba doma v rámci rodinných komunit bez možnosti nadobudnúť sociálne a pracovné zručnosti, zvýšiť si svoju kvalifikáciu, čo sa v konečnom dôsledku odzrkadľuje aj pri prvých pracovných aktivitách – majú problémy pri adaptácii s kolektívom, pracovnými návykmi a zručnosťami v jednotlivých odboroch.

Problémom je aj to, že sociálne znevýhodnení občania na trhu práce majú v regióne nedostatočne vytvorené podmienky, aby u zamestnávateľa prechádzali výcvikom prípravy na prácu. Zamestnávateľa v prvom rade zamestnávajú ľudia, ktorí pri nástupe do práce sú aktívni, samostatní, a ktorí im od prvého dňa v zamestnaní prinášajú ekonomický profit. Avšak znevýhodnení občania na trhu práce často musia prejsť aj niekoľkomesačnou prípravou, aby si upevnili svoje pracovné návyky a rekvilifikovali sa na požiadavky, ktoré sú potrebné na uplatnenie sa na trhu práce.

Naše druhé stredisko – domov sociálnych služieb – je v úzkom prepojení aj s výrobou strediska chránenej dielne. To umožňuje, aby naši klienti cestou pracovnej rehabilitácie prechádzali procesmi od nácviku zvládania najjednoduchších manuálnych zručností až po konečné umiestnenie klienta v našej chránenej dielni.

O našej dielni, práci, výrobkoch, spolužití by som mohla písať ešte veľa. Treba však povedať, že dúha, spomenutá na začiatku, sa neobjavuje každý deň. Aj my mávame svoje obdobia dažďov, slnka a dúhy. Žiaľ, tých daždivých období bez dúhy a slnka začína byť čoraz viac. A preto na záver niekoľko postrehov o situácii v našom kraji pri zamestnávaní zdravotne postihnutých ľudí a reakciách zamestnávateľov.

Ľudia s postihnutím v prešovskom regióne sa stretávajú s každodennými problémami pri hľadaní si práce a uplatnenia sa v živote, ktoré vyplývajú hlavne z nedostatku informácií o problematike života ľudí postihnutím. Vo veľkej miere pretrváva názor, že v regióne s takou vysokou mierou nezamestnanosti, je nutné predovšetkým zabezpečiť prácu a pracovné podmienky zdravým občanom v produktívnom veku. Občanov s postihnutím vníma verejnosť ako ľudí, ktorí poberajú invalidný dôchodok, majú rôzne úľavy a kompenzácie od štátu, a to im k životu a zabezpečeniu ich finančných potrieb má stačiť. Avšak títo ľudia v skutočnosti nestrádajú iba finančne, ale hlavne socializačne, sú izolovaní od diania v spoločnosti, majú pocit menejcennosti a nepotrebnosti, čo v konečnom dôsledku neprospeje ani nám zdravým. Aj zdraví a produktívni občania by mali dostať príležitosť naučiť sa prijímať občanov s postihnutím ako svojich priateľov a kolegov v práci.

V regióne je pomerne dosť nízka informovanosť v podnikateľskej sfére o finančných možnostiach, ale hlavne morálnych výhodách zamestnávať občanov s mentálnym a zdravotným postihnutím. Podnikateľ – zamestnávateľ potrebuje mať kvalitný tovar za prijateľnú cenu. A keď chce mať prijateľnú cenu, tak výrobné náklady musia byť čo najnižšie. Občan so zdravotným postihnutím mu určite tieto parametre nemôže napĺňať. **To zodpovedá aj reakciám zamestnávateľov – podnikateľov.** Keď sa naplnia naše obavy z novely zákona o službách zamestnanosti, možno toto bude môj posledný článok o dielni, o zamestnancoch, o výrobkoch, o spolunažívaní pod jednou strechou, ktorá sa nazýva *Chránená dielňa Dúha*.

Mgr. Anna Jankivová

IMPULZ: Práca prináša aj pocit sebaúcty...

Pre ľudí so zdravotným postihnutím je zamestnanie dôležitým krokom k ich ekonomickej a sociálnej nezávislosti, poskytuje im možnosti pre osobný rozvoj, ďalšie vzdelávanie, a tak dostávajú šancu samostatne rozhodovať o svojom živote. Mať zamestnanie a pracovať im dáva pocit sebaúcty, ktorý je nevyhnutnou podmienkou naplnenia ich vlastného života. Pracovno-socializačné centrum Impulz sa skladá z rehabilitačného strediska a chránenej sviečkarskej a stolárskej dielne, v ktorej pracujú pod vedením dvoch pracovných asistentov štyria zamestnanci so stredným a ťažkým stupňom mentálneho postihnutia a jeden zamestnanec s psychickým postihnutím. Vzhľadom na stupeň postihnutia je ich produktivita práce nižšia, a tak je potrebné im vytvoriť vhodné pracovné podmienky a v neposlednom rade aj podporné nástroje, ktoré im pomôžu za asistencie majstra zadanú zákazku zrealizovať.

V stolárskej dielni ide predovšetkým o rôzne typy šablón, matric a iných prípravkov, ktoré pomáhajú zamestnancom dodržiavať správne parametre výrobku: formu, rozmery a spojenia jednotlivých častí výrobkov. Dôkazom postupného získavania nových zručností zamestnancov stolárskej dielne je aj rozšírenie portfólia výrobkov. Drobný dekoratívny sortiment sme obohatili o funkčné šamlíky so zvieracím dizajnom, drobný nábytok a predajné stánky. Výroba týchto produktov vrátane prípravných fáz si vyžaduje veľa času, a práve z tohto dôvodu zamestnanci stolárskej dielne nie sú schopní pri svojej zníženej pracovnej produktivite si ani za mesiac intenzívnej práce „zarobiť na svoju mzdu“.

Počas dvoch rokov sme inovovali aj ponuku dekoratívnych sviečok, pri ktorej sme experimentovali nielen s rôznymi technológiami, pigmentmi, ale aj s prírodnými materiálmi. Ocenila to aj porota Radničkiných trhov 2012, ktorá nám práve za inováciu svie-

čok udelila pochvalu. Pri výrobe bolo nevyhnutné vytvoriť zamestnancom sviečkarskej dielne podmienky na rozvoj ich jemnej a hrubej motoriky. Z toho dôvodu sme s podporou Nadácie VÚB v roku 2011 založili keramickú a smaltovú dielňu, ktorá pomáha nielen zamestnancom sviečkarskej dielne získavať nové pracovné zručnosti, ale súčasne rozširuje arteterapeutické aktivity rehabilitačného strediska. Významný posun v pracovnej činnosti napomáha vzdelávanie, tzn. komplexný rozvoj osobnosti, zručností a podporu samostatnosti ľudí s mentálnym postihnutím. Poskytujeme ho v rovnakej miere klientom ako aj zamestnancom chránených dielni v rámci hodín komunity, matematiky, hrou a prostredníctvom ergoterapie. Veľmi obľúbeným spôsobom v získavaní nových výtvarných a remeselných zručností sú okrem hodín keramiky a smaltu aj pravidelné hodiny arteterapie, na ktorých klienti nielen navrhujú dizajn nových výrobkov chránených dielni, ale vďaka nemu aj získavajú ocenenia na Výtvarných salónoch ZPMP v SR.

Na služobných cestách do zahraničia (Nemecko, Taliansko, Španielsko, Belgicko, Česko a Anglicko), ktoré sme za posledné dva roky zrealizovali vďaka spolupráci ZPMP v SR s Lebenshilfe v Tarthune a s podporou programu Učiaci sa dospeli – Grundtvig, mali naši klienti a zamestnanci príležitosť oboznámiť sa s prácou a životom ľudí s mentálnym postihnutím v rôznych krajinách, čo bolo pre nich veľmi inšpiratívne. Okrem spomínaného prínosu sme podporovali u klientov prostredníctvom služobným ciest aj ich samostatnosť, prekonávanie fóbii z cestovania a spoznávanie nových krajín a ich kultúr. Počas tohto obdobia sa štyria klienti rehabilitačného strediska vďaka vizuálnym vnemom, skúsenostiam a následnej ergoterapii dostali na požadovanú úroveň, čo umožnilo zamestnať ich v chránených dielnach. Avšak naplniť ich očakávania a zároveň zavŕšiť naše intenzívne snaženie tým, že dáme ich životu zmysel v podobe práce, ktorú budú môcť vykonávať, je vzhľadom na celkové nastavenie našej legislatívy momentálne veľmi problematické. S prihliadnutím na pripravovaný Zákon o službách zamestnanosti je to celkom nereálne.

Situácia nie je jednoduchá ani v súčasnosti. Pri žiadostiach o refundácie príspevkov na CHD z ÚPSVaR, predovšetkým pri §60, sa stretávame s veľkými problémami pre nejasné a nepresne zadefinované pravidlá ich poskytovania. Refundáciu podmieňujú

mnohé faktory a ich výška sa nedá objektívne vypočítať. Napriek našim opakovaným prosbám nám tieto pravidlá neboli poskytnuté, a tak sme nútení akceptovať skutočnosť, že slúžia iba na interné účely ÚPSVaR. Z tohto dôvodu nám výška refundovanej sumy za príslušné obdobie, aj napriek našim výpočtom, po odoslaní žiadosti nie je jasná. To dostáva organizáciu do neprijemnej a často veľmi nejistej situácie. V neposlednom rade vysoká byrokracia, napr. kumulácia rovnakých typov potvrdení alebo práceneschopnosť zodpovednej pracovníčky tiež predlžuje vyplatenie refundácií, čo ohrozuje existenciu zariadenia. Ak treba zabezpečiť, aby sme uspeli pri ďalších žiadostiach, ktoré sú však podmienené vyplatením miezd v stanovenom termíne, je vedenie organizácie nútené si finančné prostriedky na príslušný čas uhradiť z vlastných zdrojov, resp. si ich požičať.

Napriek všetkým problémom, ktoré sme museli za posledné obdobie prekonať, sa nám podarilo nadviazať spoluprácu s niekoľkými firmami. Okrem pracovných stretnutí sa snažíme aj o neformálne nadviazanie osobných kontaktov zodpovedných pracovníkov firiem s našimi klientmi a zamestnancami prostredníctvom kultúrnych a spoločenských podujatí PSC Impulz. Veľmi pozitívna – v tomto procese vzájomného spoznávania sa – býva aj sporadická dobrovoľnícka výpomoc pracovníkov firiem pri realizácii. Takto majú možnosť osobne spoznať ľudí s mentálnym postihnutím, pochopiť ich a naučiť sa rešpektovať ich potreby a túžby. Je to však dlhodobý proces, ktorý si vyžaduje veľa trpezlivosti, času a pochopenia obidvoch zúčastnených strán. Nevieme však ovplyvniť rozhodnutia o termíne, v ktorom nám vedenie firiem zákazku zadá a z toho dôvodu sa každoročne dostávame do predvianočnej časovej tiesne, ktorá nepôsobí pozitívne na psychiku našich klientov ani zamestnancov.

Pokiaľ by výška pokuty pre právnické osoby za nezamestnávanie ľudí so zdravotným postihnutím bola podstatne vyššia ako možnosť náhradného plnenia v rámci poskytnutia zákazky pre chránené dielne alebo chránené pracoviská, naša finančná situácia by sa výrazne zlepšila. Zadávaním objednávok priebežne počas celého roka alebo v dostatočnom predstihu, by firmy pomohli chráneným dielnam nielen k udržateľnosti ich prevádzky, ale aj k pocitu zmysluplnosti života jej zamestnancov.

Mgr. Jana Mareková

Dom Svitania, n. o.

Nezisková organizácia Dom Svitania si v októbri 2012 pripomenula 15. výročie svojho vzniku. V roku 1996 sa začala rekonštrukcia budovy bývalej materskej školy v Jakubove a za rok, v októbri 1997, Dom Svitania začal svoju činnosť. V prvých rokoch patrila organizačne pod svoje zakladajúce združenie OZ Svitanie – ZPMP Malacky. V roku 2006 získal Dom Svitania právnu subjektivitu a zaregistroval sa ako nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby. V priebehu svojej 15-ročnej histórie Dom Svitania prešiel mnohými internými aj externými zmenami a reorganizáciami. Vyprofiloval sa na zariadenie poskytujúce sociálne služby a zamestnávanie pre mladých ľudí s mentálnym a kombinovaným postihnutím, má dôležité postavenie a úlohy vo svojej komunite a v regióne okresného mesta Malacky.

Dom Svitania, n. o., má momentálne 17 zamestnancov s mentálnym postihnutím. Pracujú v troch chránených dielňach s rôznym zameraním: montáž a balenie, krajčírstvo a kníhviazačstvo. Každá dielňa má svoj výrobný program a podľa neho si hľadá svojich zákazníkov a odbyt pre svoje výrobky aj služby. V dielni montáže a balenia ručne skladajú a balia drobné komponenty nábytkového kovania. Spolupracujeme už desať rokov so spoločnosťou IkeaComponents, s.r.o., ktorá nám dáva prácu pre túto dielňu. Pre kníhviazačskú dielňu hľadáme prácu v štátnej správe a samospráve, v inštitúciách, ktoré potrebujú služby kníhviazačov. Viazeme im napr. zbierky zákonov, triedne výkazy pre školy, súdne registre a mnohé iné texty a tlačoviny do tvrdej väzby. Okrem toho vyrábame špeciálne škatule priamo na mieru, na rôzne účely a podľa požiadaviek zákazníka. V krajčírskej dielni šijeme rôzne jednoduché výrobky z textilu úžitkového, ale aj darčekového charakteru. V Dome Svitania teda majú uplatnenie krajčírky, kníhviazači, ale aj iné profesie. Asi 85 % produkcie z chránených dielní je na objed-

návku pre konkrétneho zákazníka. To je veľmi dôležité, iba zlomok výrobkov potom predávame formou ambulantného predaja na rôznych tradičných akciách, ako sú Radničkine trhy, DKZ, Vianočné trhy a pod. V priebehu desiatich rokov sme mali pre všetky tri dielne stále dostatok práce a každý produkt mal svojho odberateľa. Bohužiaľ, práve v tomto období nám viazne práca od IkeaComponents, s. r. o., lebo aj na najjednoduchšiu prácu budú už používať baliace automaty, a tak možno stratíme dlhoročnú zákazku. Naším zákazníkom, ktorým poskytujeme služby a predávame produkty, potvrdzujeme náhradné plnenie, to zn., že zadaním zákazky pre chránenú dielňu si splnia zákonnú povinnosť zamestnávať občanov s postihnutím. Túto zákonnú povinnosť si plní v rámci Slovenska veľmi málo zamestnávateľov. Bežné je to, že radšej zaplatia pokutu za nezamestnávanie. A pritom je na Slovensku dosť chránených dielní, ktoré čakajú na prácu a hľadajú prácu.

Náhradné plnenie je veľmi ekonomické pre obe strany. Zamestnávateľ, ktorý nezamestnáva občanov s postihnutím a zadá zákazku (prácu) chránenej dielni, dostane za svoje peniaze produkt alebo službu, chránená dielňa dostane prácu a za prácu dostane zaplatené. Ak sa zamestnávateľ rozhodne zaplatiť radšej pokutu, odídu mu finančné prostriedky, nemá

za ne produkt ani službu a chránená dielňa nemá prácu. Toto je hlavne úloha pre manažéra chránenej dielne, aby vedel zohnať dostatok práce pre svojich zamestnancov s postihnutím a aby vedel zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na prevádzku chránenej dielne. Nie je jednoduché pokryť všetky finančné potreby dielne, výdavky na materiál, na bežnú prevádzku, ale najmä na mzdy a odvody pre zamestnancov. Pre všetky chránené dielne na Slovensku existujú tri hlavné zdroje a ostatné, pomerne menšie čiastky, sú na individuálnych možnostiach. Dotáciu na prevádzku chránenej dielne (zriadenie CHD, prevádzkové náklady, mzdy ...) poskytuje na základe žiadosti miestne príslušný ÚPSVaR. Výnosy z vlastných činností sú druhým dôležitým finančným zdrojom a tretí zdroj sú rôzne projekty, granty, 2 % z dane.

Trvalá udržateľnosť Domu Svitania, n. o., je našim hlavným cieľom. Znamená to, že naši zamestnanci s postihnutím budú naďalej chodiť do práce, vyprodukujú isté hodnoty, dostanú za svoju prácu vždy mzdu, že v chránenej dielni bude dostatok práce pre všetkých zamestnancov a budeme mať dobrých partnerov vo verejnom aj privátnom sektore. Celý tento kolobeh, ktorý nazývame trvalou udržateľnosťou, má obrovský význam.

Na jednej strane je kvalita života všetkých našich zamestnancov, ktorí chodia denne do práce. Po ukončení vzdelania nezostali doma, ako mnohí iní mladí ľudia s postihnutím a majú tak riadny zmysel života – prácu, kolektív, kamarátov, možnosti na trávenie voľného času. Na druhej strane dostanú mzdu a majú tak pokryté svoje bežné potreby. Stávajú sa spotrebiteľmi a tým podporujú ekonomickú prosperitu štátu. Nie sú závislí od dávkového systému štátu, ale sú spolu aj so svojim zamestnávateľom prispievateľmi do štátneho rozpočtu. Platia dane a platia odvody do poisťovních fondov. Toto všetko je výhodné pre celú spoločnosť, a tak by sa mala aj spoločnosť viac snažiť o plošné šírenie tohto, nazvime to „modelu sociálneho podnikania“.

Bohužiaľ, v súčasnosti je v pripomienkovom konaní novela zákona o službách zamestnanosti, ktorá ohrozuje už existujúce aj práve vznikajúce chránené dielne znížením všetkých druhov finančných príspevkov podporujúcich zamestnávanie občanov s postihnutím. Je to jeden z nezastupiteľných finančných zdrojov pre zriadenie a prevádzku chránených dielní. Namiesto rozvoja a naplňania vízií nám hrozí likvidácia, všetko, čo sme doteraz urobili, je spochybnené, pár nepoctivcov urobilo negatívnu reklamu všetkým ostatným chráneným dielňam a všetci na to majú doplatiť... Zatiaľ veríme, že parlament neprijme zákon, ktorý bude likvidačný, a že trvalá udržateľnosť nášho zariadenia, ako aj mnohých iných, nebude ohrozená. Práve naopak. Veríme, že mnohé ďalšie chránené dielne na Slovensku zamestnajú ďalších ľudí s postihnutím a títo získajú svoj zmysel života, prácu, kamarátov, kolektív, možnosť trávenia voľného času...

PhDr. Stefi Nováková,
riaditeľka Domu Svitania, n. o.

farby života

Odysea alebo Jašidielňa 2012

Jašidielňa je medzinárodný festival jašenia a bláznenia sa. Je to trojdňový zážitok radosti, veselia, hrania sa a dobrodružstiev. **Jašidielňa** je miesto, kde môžete mať aj čiapku nakrivo, zabrané ruky od farbičiek alebo hoci dotykmi dotknuté, len tak ľahko, ako keď si kominári dávajú tretiu zmrzlinu a stromy sa chytajú za gombíky. A kto bude chcieť, môže byť od dotykov čerstvo natretý. Alebo môže byť dojatý či objatý či čo. Myslím, že festival by mal byť v kalendári! Určite ho poznajú všetci ľudia s mentálnym postihnutím. Ak nie, tak to treba okamžite napraviť. Teraz už len tak, že si o ňom prečítate a potom si do kalendára zapíšete veľkými písmenami, že sa treba prihlásiť, lebo už sa stalo dobrým pravidlom, že v prvý septembrový týždeň to určite vypukne.

Kde? V Žiline.

Vždy je to na inú tému.

Tento rok sme si všetci spolu prežili dobrodružstvá putovania so slávnym antickým hrdinom – Odyseom. Spoznávali sme na vlastnej koži jeho príbehy, ktoré zažil počas svojho putovania z Tróje domov do Itaky za svojou drahou rodinou. Celých 10 rokov mu to trvalo. A pritom zažil veľa nebezpečných okamihov, bojoval s obrami, s morskými príšerami, ale aj so sebou samým, keď musel odolať rôznym lákadlám. Sú to vlastne podobné situácie, ktoré prežívame aj my, nestretáme sa síce s obludami, s jednookými obrami, čarodejnicami, ktoré nás premenia na prasce...

Ale keď sa na to pozrieme inak, tak vlastne aj naša zlá nálada je niekedy ako taká zúrivá obluda, ktorá chce nad nami víťaziť. Na hrozného jednookého obra použil Odyseus rozum. A to určite platí aj pre nás, veď bez rozumu a premýšľania by sme nezvládli úlohy okolo nás ani my.

Žilina sa zas ako vždy zmenila na mesto, kde po uliciach chodili bláznivo poobliekaní žilinskí študenti a pre svojich kamarátov z rôznych domovov sociálnych služieb, z podporovaných bývaní, zo škôl a to nielen zo Slovenska, ale aj z Nemecka, Talianska, Poľska, Česka, vymýšľali hry a napínavé dobrodružstvá. Všetci sa skvele dorozumeli, aj keď hovorili rôznymi jazykmi. Dajako to fungovalo a mohli by im aj politici závidieť. To sa mi na Jašidielni tak páči. Je to ako učiť sa žiť a pritom sa vlastne hrať a netrápiť sa, keď sa dačo nepodarí.

Veď si len pozrite pár fotografií, alebo viete čo, najlepšie bude, keď si dáte do Google heslo Jašidielňa 2012. Možno zažijete aspoň kúsok z toho všetkého, čo sa tam dialo tento rok, keď Nadácia Krajina harmónie v Žiline zorganizovala už 23. ročník Jašidielne.

Patricia Garajová

NECHÁME ROZPRÁVAŤ REPORTÉROV Z NOVÍN JAŠINEWS:

- MILÉ NÁMORNÍČKY, MILÍ NÁMORNÍCI, MILÍ KAMARÁTI...

Preňte sa o tritisíc rokov dozadu a zapojte sa do Trójskej vojny. Trúfnete si spolu so slávnym Odyseom prekonať nástrahy, ktoré na odvážnu posádku pri plavbe číhajú?

- STEPH Z ÍRSKA Povedala o JAŠIDIELNI...

„Najkrajšia na celom festivale je podľa mňa jeho atmosféra. Každý tu pomáha, ako len vie a za to je odmenený zábavou. Najviac sa mi páčila Trójska vojna na veľkom námestí. Ľudia sa s nadšením zapojili do hádzania handrových gúľ z „hradiab“ a zápasov s mečmi. Za všetko hovorili úsmevy na ich tvárach.“

VITAJTE V STAROVEKOM GRÉCKU!

- OSTROV KYKLOPOV

Naši pútnici sa počas cesty stretli s mnohými veľkými prekážkami. A to doslova a do písmena. Jednou z nich bol neľútostný kyklop v nebezpečnej jaskyni. Prekonať strach dalo zabráť. Bola to ťažká úloha, ale statoční Odyseovi pomocníci ju zvládli. Až potom bolo počuť pokriky „Hurá, sme v bezpečí!“.

- OSTROV LUDOŽRÚTOV

Vyhľadovaní ludožrúti našu posádku „privítali“ sprškou skál. Pozor, aby nejaká niekoho nezasiahla! Ách, letí! Ale čo to?! ...všetci sa dávajú do behu! Žiadny z nás sa nenechá chytiť. Nenecháme si zožrať našich priateľov! Veď zlému sa treba vždy vyhnúť, aj keď to nie je ľahké.

- NYMFA KALYPSÓ

Bludisko... kam vedie jeho východ? Možno až k srdcu samotnej nymfy Kalypsó. Pomôžete krásnemu poslovi bohov presvedčiť Kalypsó, aby prepustila Odysea? Podarí sa vám to?

- OSTROV TRINAKI

Podtitul: „Ó nie, moje bobky.“

Pánmi ostrova sú Helius a jeho pomocník Fiškus. Dobrodruhovia neodolali lákavej chuti cukríko-bobkov Heliovoho koňa, za čo kruto zaplatili. Búrka, silné blesky, morská pena, chaluhy, príšery či ryba Ribana. Ale ani Kraken nedokázal premôcť nebojácnu Odyseovu posádku. Po úspešnom zvládnutí skúšok ich Helius privítal na ostrove a roztočili spolu božskú Trinaki-skotéku.

- ČARODEJNICA KIRKÉ

Vetry zaviali Odysea k čarodejnici Kirké. Chudáci zakliati druhovia! Prasaciu podobu si ozaj nezaslúžili. Alebo aj áno? Keby nebolo šikovných námorníkov, výprava by nedopadla najlepšie. Práve oni pomohli nájsť a pochytať premenených spolubojovníkov. Elixír zaúčinkoval a z prasiat sú naspäť ľudia.

- OSTROV SIRÉN

Ani tí najskúsenejší námorníci neodolali vábeniu zvodných sirén. My sme sa však presvedčili, že žiadna sila mora nie je silnejšia ako priateľstvo. Krásne, no zlé sirény sme prekabátili veselou pesničkou a zajatých námorníkov vyslobodili.

- OSTROV LOTOFÁGOV

Začiatky sú vždy ťažké. Viete, ako chutia lotosové kvety? My vieme. Ochutnali sme ich a hneď olutovali. Ale nevádi, spánok je tiež dôležitý. Veď čo je to pár dní vylihovania a nič nerobenia. Aspoň sme si oddýchli a mohli pokračovať v strastiplnej ceste ďalej.

- SKYLLA A CHARYBDA

Odyseova družina v podobe jaši-cestovateľov neľahko prekonávala nástrahy mora. Nadarmo mohli byť príšery Skylla a Charybda na svojich brehoch „kámoškami 4ever“. Ako povedal jeden nemenovaný víťazný hrdina z miesta činu: „My sme si však hravo poradili, hádanky vylúštili, monštrá porazili.“

- KRAJINA FAJÁKOV

Keď Poseidon nechal stroskotať Odysea v neznámej zemi, našla ho krásna princezná Nausika. A tak sa vystrojila kráľovská hostina ako sa patrí! A keby len hostina! Aj tancovačka bola na jednotku. Už len posledné lúčenie a hor sa KONEČNE a NAOZAJ domov.

A ČO BOLO ĎALEJ?

Tím JašiNews v spolupráci s Baltazárom Banánom sa pridáva k fanklubu Odyseus, s.r.o., a zároveň sa stotožňuje s názorom všetkých zúčastnených festivalu, že Odyseus je najstatočnejší jašicovský hrdina všetkých čias!

A čo bolo ešte ďalej?

...no predsa HAPPY END!

(Spracované podľa www.nkh.sk)

farby života

Svitanie – ZPMP v Malackách má 20 rokov

Svitanie – Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Malackách si v tomto roku pripomína 20. výročie svojho založenia.

Členovia združenia, naši hostia, priatelia, sympatizanti, sponzori si túto významnú udalosť v živote nášho združenia pripomenuli 10. októbra 2012 na slávnosti v Spoločenskom dome Mestského centra kultúry v Malackách. Bol to spomienkový večer, prešli sme sa históriou, veľa sa hovorilo o ľuďoch, ktorí stoja za naším spoločným dielom, o zážitkoch, pocitoch, o tom, čo nás so Svitáním spája. Bola to vlastne dvojnásobná narodeninová oslava, pretože pred 15 rokmi začal svoju činnosť i Dom Svitania v Jakubove.

Spomienky nás zaviedli do roku 1992, keď snaženie a usilovná práca, spočiatku len niekoľkých rodín s dieťaťom s mentálnym postihnutím, vyústili do založenia pobočky ZPMP v Malackách, ktorá neskôr dostala názov Svitanie. Naša činnosť sa vždy riadila našimi potrebami, preto najskôr len voľno-časové aktivity prerástli do budovania Domu Svitania v Jakubove, ktorý bol otvorený o päť rokov neskôr v roku 1997. Významným medzníkom bolo nadviazanie medzinárodnej spolupráce so združením Lebenshilfe v Siegene v Nemecku a s holandskou nadáciou OVS, neskôr Connection, ktoré svojou pomocou zohrali významnú úlohu v živote Svitania a Domu Svitania. Preto sme boli veľmi radi, že zástupcovia týchto organizácií prijali pozvanie na našu oslavu. Zaspomínali spolu s nami na začiatky spolupráce i na to, čo sme aj s ich podporou dosiahli – pani Inge Dohmwirth, predsedníčka Lebenshilfe v Siegene v Nemecku, a pán Lei Ghielen z Holandska.

Ďalším veľkým počinom v živote Svitania bolo otvorenie Centra podporných sociálnych aktivít Svitania v Malackách v roku 1995, ktoré svoje služby poskytlo ďalším klientom z Malaciek i okolia.

Prelomový bol rok 1996, keď zo zariadení v Jakubove a v Malackách vznikli samostatné subjekty – neziskové organizácie Dom Svitania, n. o., v Jakubove a Vstúpte, n. o., v Malackách.

Je za nami 20 rokov, naozaj dlhý čas. Znamená to veľa práce za nami – veľa dobrej, usilovnej a užitočnej práce pre náš spoločný cieľ. Práca, ktorá priniesla svoje ovocie a dnes sa máme skutočne čím pochváliť. Máme dve neziskové organizácie Dom Svitania, n. o., v Jakubove a Vstúpte, n. o., v Malackách. Sú to špičkové profesionálne organizácie, kde pracujú ľudia na svojich miestach a ktoré poskytujú podmienky pre všestranný rozvoj svojich klientov. V Jakubove im poskytujeme sociálne služby v rehabilitačnom stredisku, pracujú tu v troch chránených dielňach. V Malackách vo Vstúpte je tiež rehabilitačné stredisko, od roku 2011 podporované bývanie a od roku 2012 chránená dielňa, okrem toho sa tu od roku 2010 poskytuje terénne sociálne poradenstvo. Ako výsledok spolupráce s mestom Malacky v projekte Príprava na podporované bývanie v Malackách v rokoch 2009 – 2011 bývajú dvaja klienti samostatne v nájomnom byte na novom sídlisku v Malackách.

20 rokov – dlhý čas, ale na druhej strane i krátky na splnenie všetkých našich dlhodobých cieľov. Ideme dopredu, tak ako rastú a starnú naše deti s mentálnym postihnutím. Mnohé sa úspešne integrovali a integrujú v materských školách, navštevovali a navštevujú Špeciálnu, dnes Spojenú školu v Malackách, s ktorou máme veľmi dobrú spoluprácu. Po škole postupujú do Domu Svitania alebo Vstúpte. Otvorená je otázka starostlivosti o seniorov s mentálnym postihnutím. A to je aj jedna z úloh, ktorá nás čaká v budúcnosti.

O tomto všetkom sme v príjemnej a priateľskej atmosfére hovorili na našej slávnosti. Na pódiu sa so svojimi príhovormi vystriedalo veľa ľudí zo Svitania a svoje pocity vyjadrili i naši hostia. Skutočným zážitkom bolo tanečné vystúpenie našich klientov Petra Harčaríka a Ivana Klena spolu s tanečnicami tanečného klubu Danube z Bratislavy, ktorý sa venuje integrovanému tancu. Program spestrili i vystúpenia klientov Vstúpte, n. o.

20 rokov si vo Svitani my rodičia detí s mentálnym postihnutím premieňame na skutočnosť svoje sny a zaháňame tak obavy a strach z budúcnosti našich detí. Zdá sa, že ideme po správnej ceste.

Do ďalších rokov sme si spoločne zaželali veľa tvorivých síl, energie a veľa šikovných a usilovných ľudí, ktorí chcú pracovať v prospech ľudí s mentálnym postihnutím.

Rada by som i touto cestou zagratalovala Svitaniu k jeho dvadsiatke a zo srdca poďakovala všetkým ľuďom, ktorí stoja za jeho skvelými počínmi.

Iveta Hlavenková,
predsedníčka Svitania – ZPMP v Malackách

farby života

Radničkine trhy 2012 5. – 6. októbra 2012

Radničkine trhy si za 12 rokov svojej existencie už dokázali vytvoriť meno a rešpekt – pred účastníkmi z radov chránených dielní a domovov sociálnych služieb, ale najmä pred verejnosťou. Ponuka rozmanitých výrobkov – darčiekov, dekorácií, úžitkových a interiérových predmetov vždy priláka na nádvorie Starej radnice množstvo záujemcov, ktorí vyberajú, sú zvedaví na pôvod výrobkov, spôsob výroby, materiál aj všeličo o dielni – a kupujú.

Tento rok nebol iný ako predchádzajúce – živým záujmom kupujúcich, atmosférou radosti a úsmevov, ktoré si vzájomne odovzdávali s predávajúcimi, pestrosťou výrobkov a farebnosťou vyzdobených stánkov. Treba pripomenúť, že na Radničkiniých trhoch sa stretávajú chránené dielne, domovy sociálnych služieb a združenia, v ktorých pracujú ľudia s rôznymi postihnutiami, a prichádzajú zo všetkých kútov Slovenska. Tento ich bolo 34, pravidelným účastníkom je aj moravské združenie IZAP Slunečnice zo Zlína.

HUDBA OD ZAČIATKU AŽ DO KONCA...

Dôležitou súčasťou trhov je hudba, ktorá podporuje atmosféru uvoľnenosti a radosti, v ktorej sú ľudia vnímavejší a priateľskí. Preto organizátori každý rok starostlivo zvažujú, ktorých hudobníkov pozvať, a ako vyskladať hudobné produkcie počas trvania trhov. Tento ročník odštartovali energické bubny skupiny Campana Batucada pri otvorení trhov a vystriedal ju band Samuela Tomečka. O poobedňajší koncert sa postarala známa bratislavská skupina Prešporok. Ukončenie trhov sa odohráva už tradične v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca – galavečer patrí

oceňovaniu víťazov a záverečných stretnutiam, rozhovorom a blahoželaniam účastníkov. Hudobným hostom večera bola soulová speváčka Svetlana Rymarenko, pôsobivá osobnosť s emotívnym hlasom bola skvelým záverom tohto ročníka Radničkiniých trhov. Fotografie svedčia o výbornej atmosfére trhov aj záverečného galavečera. Nemalú zásluhu na nej má aj moderátor Michal Sabo – jeho spontánnosť a humor potešili všetkých.

OCENENIA POROTY

Každý rok hodnotí výrobky odborná porota a rozhoduje o udelení cien. Táto úloha je pre porotu z roka na rok ťažšia – kvalita výrobkov stúpa a je jasné, že snaha zaujať vlastnou produkciou a ponúknuť to najlepšie, účinkuje. Tie najlepšie dielne inovujú svoje výrobky, prichádzajú s novými nápismi a chcú sa odlišiť od ostatných. Ak sa v minulých rokoch výrazne prejavilo, že dielne sa inšpirovali najmä výrobkami a technikami, ktoré videli na predchádzajúcom ročníku trhov, tento rok sme si uvedomili, že sa výrazne využíva nový zdroj informácií – internet. Je to prameň naozaj nekonečného množstva kreativity a nápadov, ktoré sa dajú využiť v podmienkach chránenej dielne.

Potvrdil sa aj trend využívania špecifických zdrojov chránenej dielne – napr. vlastnej záhrady, kde sa pestujú bylinky, rastú ovocné stromy a aktívnych priateľov a priateľiek, ktorí pomáhajú. Preto sme v stánkoch mohli nájsť ponuku sušených bylín na čaje a do jedál alebo sušené jablká v peknom darčekovom balení.

OCENENIA ZÍSKALI:

- Za najlepší výrobok** CHD Prvosienka, Liptovský Hrádok – za citlivú aplikáciu tradičných ľudových motívov v dvojici bábik v liptovskom odeve.
- Za najlepšie dielko** Spojená škola Dúbravská Bratislava, za peknú sériu obrazov maľovaných podľa diel svetových majstrov. Projekt sa konal v spolupráci so ŠÚV Josefa Vydru.
- Najlepší výrobca** – Združenie sclerosis multiplex Nádej, CHD Scarabeus za perfektnú kvalitu výroby vianočných dekorácií.
- Najlepší autor** - Tomáš Belák z Podporného kruhu v Dúbrave, Bratislava, za sériu obrázkov Motýle, maľovaných so živou farebnosťou, ako aj za zručné vypletanie papierových pozdravov .
- Najlepšie zariadenie sociálnych služieb** – DSS Rohov, OZ Prometheus za pestrú kolekciu s prihliadnutím na papierové darčkové tašky vyrobené z odpadového papiera zdobené kolektívnou maľbou.

krátke správy

CHCETE VEDIET VYTVÁRAŤ LAHKO ZROZUMITELNÉ INFORMÁCIE PRE ĽUDÍ S MENTÁLNYM POSTIHNUŤÍM?

V auguste 2012 si na túto otázku kladne odpovedalo 8 ľudí, dnes už vyškolených *pathways trénerov* pre Slovenskú republiku. Štyria profesionáli, pracujúci s ľuďmi s mentálnym postihnutím, a štyria ľudia s mentálnym postihnutím sa tak stali súčasťou projektu *Pathways II: Vytváranie ciest k celoživotnému vzdelávaniu dospelých ľudí s mentálnym postihnutím*. Na vzdelávaní, ktoré absolvovali s septembri 2012, sa napríklad dozvedeli základné princípy tvorby ľahko čitateľných a zrozumiteľných materiálov a mali možnosť sami si túto tvorbu vyskúšať. V prvej polovici roku 2013 zorganizujú dohromady 4 ďalšie vzdelávania zamerané na tému „prístupnosť informácií“. Ak by ste si na úvodnú otázku odpovedali áno aj vy, môžete si preštudovať brožúru *Informácie pre všetkých*. Spolu s ďalšími výstupmi z projektu ju nájdete na našich webových stránkach www.zpmpsr.sk. Projekt *Pathways II* realizujeme s podporou Programu celoživotného vzdelávania Európskej únie.

SEBAOBHAJOVANIE V KRAJINÁCH V4

V novembri 2012 sa skončí úspešný projekt *Moving Forward – The Self advocacy movement in V4 countries* (Posúvame sa ďalej – sebaobhajovanie v krajinách V4), v ktorého rámci vznikla elektronická brožúra, ktorá porovnáva modely sebaobhajovania na Slovensku, v Poľsku, Česku a Maďarsku. Brožúru ďalej tvoria tipy a aktivity overené praxou, ktoré môžu pomôcť všetkým odborníkom, ktorí pracujú s ľuďmi s mentálnym postihnutím. Brožúru nájdete na našom webe www.zpmpvsr.sk. Projekt *Moving Forward – The Self advocacy movement in V4 countries* sa uskutočnil s podporou Medzinárodného Višegrádskeho fondu.

Za najlepšiu chránenú dielňu ročníka 2012 bola vyhlásená **CHD Prima Bratislava** – za inovatívnosť a nápaditosť produktov a tvorivé využitie materiálov, napr. peňaženky z tetrapakov, mäkké hračky do ruky (mobily), brošne z plastových korálikov vytvorené podľa motívov krížkových výšiviek.

Cenu viceprimátorky hlavného mesta Bratislavy získala DSS Rozsutec Bratislava – za škálu rôznorodých produktov, ktoré sú vybrané tak, aby sa mohli pri ich výrobe uplatniť všetci klienti so svojimi špecifickými schopnosťami.

Cenu Nadácie Slovenskej sporiteľne udelila porota **CHD Soňa Zelisková, Dubnica nad Váhom**, za nápaditú kolekciu úžitkovej keramiky.

Okrem hlavných cien sa udeľujú aj pochvaly, získali ich: DSS Sibírska Bratislava za keramický šach, CHD Pavel Malec za chutné oblátky s čili čokoládou, DSS prof. Matulaya, Bratislava za sériu hodín zo starých vinylových platní, CHD Dve sestry, Bratislava za variabilný keramický produkt Vtáčik, CHD Impulz Bratislava za inováciu sviečok - použitie kamienkov a sušených bylín, CHD Vstúpte za moderný dizajn a kvalitnú výrobu vankúšikov a DSS Javorinská Bratislava, za ponuku sušených bylín.

KTO JE ZA TÝM

Dva dni trvania trhov sú krátke a rýchlo ubehnú, ale príprava na ne je mnohonásobne dlhšia a náročnejšia. Podakovanie preto patrí celému tímu Občianskeho združenia Inklúzia, ktoré toto organizačne mimoriadne náročné podujatie Radničkine trhy 2012 zabezpečilo.

Dovidenia na Radničkiny trhy 2013!

Adriena Pekárová

NOVÝ KURZ O ĽUDSKÝCH PRÁVACH

Prečo je dôležité poznať svoje práva a aké povinnosti sa s nimi viažu? Aj o tom od októbra 2012 diskutujeme s účastníkmi nášho vzdelávacieho kurzu *Moje práva, moje povinnosti*. Jedenkrát týždenne sa stretávame s klientmi DSS Prima, PSC IMPULZ a DSS Kampino, ktoré sídli v Bratislave. Kurz trvá 5 týždňov a jeho cieľom je ponúknuť dospelým ľuďom s mentálnym postihnutím základné informácie o ľudských právach a možnostiach ich obhajoby v prípade diskriminácie. Prípravu a realizáciu kurzu podporila Nadácia Tatrabanky v rámci zamestnaneckého programu *Dobré srdce*.

CESTY K SAMOSTATNOSTI

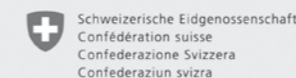
Po októbri sme o krôčik bližšie k tomu, aby sa nám podarilo dosiahnuť ciele projektu *Cesty k samostatnosti*. V dňoch 16. až 19. októbra sa 11 odborníkov zúčastnilo prvého bloku odbornej prípravy lektorov na vzdelávanie dospelých ľudí s mentálnym postihnutím. Tento blok lektoroval Gerhard Hess, ktorý má dlhoročné skúsenosti v príprave lektorov pre vzdelávanie dospelých ľudí s mentálnym postihnutím v Nemecku. Prvý blok prípravy bol venovaný predovšetkým tomu, aby účastníci pochopili zásadné rozdiely medzi formálnym a povinným vzdelávaním a medzi vzdelávaním dospelých, kde najdôležitejším činiteľom vzdelávania je práve dospelý človek. Bez jeho motivácie, aktivity a ochoty vzdelávanie dospelých nemá opodstatnenie. Takéto princípy platia aj pri vzdelávaní dospelých ľudí s mentálnym postihnutím, na čo sa bežne v praxi zabúda. V projekte začali aj aktivity sociálnej rehabilitácie určené seniorom s mentálnym postihnutím. Podarilo sa nám vytvoriť prvú skupinu, ktorej sa bude pilotný program sociálnej rehabilitácie poskytovať. Na projekte sa finančne spolupodieľajú Švajčiarska konfederácia a Slovenska republika, časť projektu financuje ZPMP v SR.

JESEŇ PLNÁ VZDELÁVANIA

Jeseň sa v RC ZPMP nesie v znamení vzdelávania. Pre záujemcov sme otvorili počítačový kurz pre začiatočníkov i pokročilých, kurz anglického jazyka pre začiatočníkov a pokročilých a tiež tri skupiny sebaobhajcov. Zároveň sme začali pravidelne, každý piatok, organizovať aktivity s dobrovoľníkmi, ktoré podporia rozvoj sociálnych a komunikačných zručností účastníkov. Centrálne sa tak od pondelka do piatku stáva rušným miestom stretnutí všetkých vzdelávania chtivých ľudí s mentálnym postihnutím, ich lektorov, asistentov a dobrovoľníkov. Tešíme sa z toho a svoje dvere nechávame otvorené dokorán aj pre ďalších záujemcov. Vzdelávacie kurzy, sebaobhajovanie aj dobrovoľnícke aktivity potrvajú až do júna 2013. Všetky uvedené aktivity realizujeme s podporou Nadácie pre deti Slovenska.

PROGRAM ŠVAJČIARSKO-SLOVENSKEJ SPOLUPRÁCE
SWISS-SLOVAK COOPERATION PROGRAMME

BLOKOVÝ GRANT PRE MVO A PODPORU PARTNERSTEV ŠVAJČIARSKO-SLOVENSKEJ SPOLUPRÁCE
REALIZUJE NADÁCIA EKOPOLIS
V SPOLUPRÁCI S PARTNERMI NADACIOU SOCIA A KARPATSKOU NADACIOU

krátke správy

zmeny

Neziskový sektor: Diskutujeme o možnostiach ďalšieho rozvoja

Neziskový sektor: Diskutujeme o možnostiach ďalšieho rozvoja, pod týmto názvom sa v Bratislave v dňoch 25. – 26. septembra konala konferencia v duchu tradície stupavských konferencií. Cieľom konferencie bolo diskutovať o agende, ktorú pokladajú mimovládne neziskové organizácie za kľúčovú pre komunikáciu s vládou – prierezové témy a priority týkajúce sa tretieho sektora. V úvodnom paneli vystúpili Robert Kaliňák, *podpredseda vlády SR a minister vnútra SR*, Tomáš Borec, *minister spravodlivosti SR*, Braňo Ondruš, *štátny tajomník MPSVR SR*, Filip Vagač, *splnomocnenec vlády pre Rozvoj občianskej spoločnosti*, Marcel Zajac, *Centrum pre filantropiu*, Ladislav Oravec, *Nadácia Milana Šimečku* a Helena Woleková, *Nadácia Socia*. Nasledovala dvojdná práca v paralelných obsahových skupinách a v pléne, výstupom ktorej je Výzva tretieho sektora Vláde SR.

VÝZVA TRETIEHO SEKTORA VLÁDE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

PREAMBULA

Uvedomujeme si potrebu mobilizácie zdrojov pre riešenie aktuálnych výziev, pred ktorými stojí naša spoločnosť i celá Európa.

Sme rovnocenným partnerom pri zvyšovaní kvality života a demokracie, pri riešení akútnych i dlhodobých problémov, vrátane sociálneho rozvoja krajiny, využitia kapacity dobrovoľníctva, riešenia otázok zamestnanosti a ďalších.

Citlivo vnímame aktuálne a naliehavé zistenie, že podľa skúseností a poznatkov sektora a jeho lídrov novela zákona o sociálnom poistení a nepriaznivé zmeny asignačného mechanizmu môžu mať fatálny negatívny dopad na činnosť tretieho sektora ako aj na desatisíce osôb, ktorým činnosť organizácií tretieho sektora prináša úžitok, vrátane najohrozenejších skupín obyvateľstva.

V kontexte vyššie uvedeného vyzývame vládu Slovenskej republiky k dialógu o nasledovných návrhoch:

KOMUNIKÁCIA MIMOVLÁDNYCH NEZISKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ (MNO) SO ŠTÁTOM

1. Potvrdiť, realizovať a hodnotiť napĺňanie existujúcej Konceptie pre rozvoj občianskej spoločnosti a jej Akčného plánu a vyčleniť dostatočné kapacity na úrovni štátu vrátane Úradu Splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti na jej napĺňanie. Vytvoriť priestor pre predloženie vláde a Národnej rade správu o stave a činnosti neziskového sektora.

POTREBNÉ LEGISLATÍVNE ÚPRAVY

2. Posilniť legislatívnu právomoc Rady vlády pre MNO a Úradu splnomocnenca z pohľadu presadzovania legislatívnych zmien dotýkajúcich sa záujmov tretieho sektora, dôsledkom čoho bude:
 - a) Účasť MNO v legislatívnych procesoch od ich začiatku (za účelom tvorby/podieľania sa na tvorbe filozofie zákona),
 - b) Zmena existujúcich zákonov dôležitých pre tretí sektor.

OTVORENÉ VLÁDNUTIE

3. Vytvoriť a prijať zákon o lobingu, tak aby v ňom boli zahrnuté aj MNO; vytvoriť a prijať zákon o účasti verejnosti na legislatívnom procese na štátnej i lokálnej úrovni.
4. Zlepšiť zrozumiteľnosť a zjednodušiť prístup k informáciám, čo zahŕňa prehľadné podávanie legislatívy vo všetkých štádiách,

zjednodušenie portálu právnych predpisov, zjednotenie formy datasetov a vytvorenie funkčného registra občianskych združení poskytujúceho aktuálne a relevantné informácie a automaticky identifikujúceho oprávnenosť prijímania asignačnej dane.

5. Zlepšiť inštitút hromadnej pripomienky a zmeniť petičnú legislatívu, tak aby boli prístupnejšie verejnosti.

FINANCOVANIE MNO

6. Zachovať súčasný stav asignácií, ideálne hľadať možnosti ako sa navrátiť k 2 % MNO ponúkajú otvoriť diskusiu o transparentnosti a efektívnosti využívania týchto zdrojov, zároveň hľadať cestu, ako by štát mohol transparentnosť a efektívnosť vynucovať. Vyčleniť prostriedky na podporu infraštruktúry tretieho sektora (reprezentatívnych, strešných a podporných organizácií a sietí).
7. Vypracovať ekonomickú analýzu a vyčíslit' spoločenský prínos činnosti MNO so zohľadnením dopadu ich na kvalitu života, kultúru, vzdelanie a kvalitu spravovania spoločnosti.

PROGRAMOVANIE ŠTRUKTURÁLNYCH FONDŮ

8. Delegovať právomoc odbornej garancie nad procesom programovania štrukturálnych fondov vo vzťahu k mimovládnym organizáciám odbornej pracovnej skupine pre fondy Európskej únie vytvorenej pri Rade vlády pre mimovládne organizácie.

VEREJNÉ SLUŽBY

9. Začať proces multirezortnej odbornej diskusie so zapojením poskytovateľov a reprezentantov prijímateľov služieb, ktorý povedie k prijatiu zákona o všeobecne prospešných službách nehošpodárskeho charakteru (poskytovaných na neziskovom princípe).

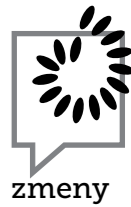
Okrem samotného zákona treba:

- a) (smerom k poskytovateľom služieb) zabezpečiť, aby existovali účinné mechanizmy nezávislej kontroly kvality a dostupnosti všeobecne prospešných služieb u všetkých poskytovateľov. Kým vznikne zákon definujúci všeobecne prospešné služby nehošpodárskeho charakteru zabezpečiť takúto kontrolu pre v súčasnosti platné normy.
- b) (smerom k prijímateľom služieb) zabezpečiť, aby existoval funkčný systém informovania o všetkých poskytovateľoch všeobecne prospešných služieb

PODPORA DOBROVOLNÍCTVA

10. Zasadiť sa za podzvihnutie spoločenského statusu dobrovoľníctva vrátane zavedenia sociálnych benefitov pre dobrovoľníkov, zaradenia dobrovoľníctva do učebných osnov a podpory dobrovoľníckych strešných organizácií.

Účastníci konferencie „Neziskový sektor: Diskutujeme o možnostiach ďalšieho rozvoja“. Bratislava, 26. septembra 2012

zmeny

zmeny

INTERAKTÍVNY WEB – VIAC INFORMÁCIÍ O KULTÚRNYCH PODUJATIACH ĽUDÍ SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

Vážené kolegyně, vážení kolegovia.

Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR sa snaží zvyšovať kvalitu života ľudí so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života. Jednou z oblastí, ktorej sa venujeme, je aj kultúrny život ľudí so zdravotným postihnutím. Snažíme sa, aby ľudia so zdravotným postihnutím mali šancu sami sa aktívne venovať umeniu, ale aj o to, aby mohli bez prekážok navštevovať existujúce kultúrne inštitúcie.

Práve na účely podpory kultúrneho života ľudí so zdravotným postihnutím vytvorila Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR webovú stránku, ktorá bude podporovať kultúrny život ľudí so zdravotným postihnutím.

Táto webová stránka by mala na jednom mieste poskytovať informácie o tom, čo sa deje v kultúrnom živote ľudí so zdravotným postihnutím a zároveň by mala prinášať aj informácie o kultúrnych inštitúciách, výstavách, koncertoch a ďalších podujatiach, ktoré sú prístupné ľuďom so zdravotným postihnutím. Stránka je interaktívna a umožňuje jej návštevníkom aktívne vytvárať jej obsah v časti Podujatia a v časti Fórum.

Časť Podujatia umožňuje organizátorom kultúrno-spoločenských podujatí pridávať informácie o nimi realizovanom podujatí, a tak informovať nielen ľudí so zdravotným postihnutím, ale aj širšiu verejnosť o svojich aktivitách. Podobne aj inštitúcie, ktoré organizujú kultúrno-spoločenské podujatia prístupné ľuďom so zdravotným postihnutím, môžu o týchto podujatiach prostredníctvom nášho webu informovať. Časť Fórum je zasa prístupná jednotlivcom, ktorí majú záujem o tému kultúry ľudí so zdravotným postihnutím diskutovať, prípadne chcú zhodnotiť rôzne podujatia alebo prístupnosť jednotlivých inštitúcií a podujatí.

Našou ambíciou je, aby sme z dlhodobého hľadiska vytvorili webovú stránku, ktorá bude prinášať informácie o kultúrnych aktivitách ľudí so zdravotným postihnutím o kultúrnych podujatiach, ktoré sú pre nich prístupné, o inštitúciách, ktoré podporujú sprístupňovanie kultúry ľuďom so zdravotným postihnutím. Chceme vybudovať databázu prístupných inštitúcií a prehľad zliav pre ľudí so zdravotným postihnutím. Postupne chceme vytvoriť aj priestor na prezentáciu umelcov z radov ľudí so zdravotným postihnutím.

Veríme, že aj s vašou pomocou sa nám podarí web efektívne naplniť a prispieť tak k rozvoju kultúrno-spoločenského života ľudí so zdravotným postihnutím.

Prostredníctvom tohto listu vás chceme poprosiť o spoluprácu pri naplňaní obsahov nášho webu a pri jeho propagácii. Národná rada občanov so zdravotným postihnutím využije všetky svoje možnosti na to, aby o existencii webu informovala nielen naše členské organizácie, ale aj verejnosť tak, aby sa zvyšovalo povedomie o kultúrnych aktivitách ľudí so zdravotným postihnutím.

Najlepšiu predstavu o tom, čo stránka prináša, získate tým, že si ju sami pozriete.

Adresa stránky je: www.nrozp-pristupnostkultury.sk

Tešíme sa na spoluprácu!

VŠEOBECNÁ OZNAMOVACIA POVINNOSŤ OSOBNÝCH ASISTENTOV VOČI ZDRAVOTNÝM POISTOVNIAM

Na základe zmien v § 11 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení štát platí poistné na verejné zdravotné poistenie za poistencov štátu aj v prípade, ak tieto osoby majú príjem zo zárobkovej činnosti. Do skupiny osôb, za ktoré platí poistné štát, sú zaradené i osoby, ktoré vykonávajú osobnú asistenciu osobe s ťažkým zdravotným postihnutím. Aby si mohli zdravotné poisťovne úhradu poistného od štátu uplatniť, vznikla osobným asistentom povinnosť oznámiť príslušnej zdravotnej poisťovni, v ktorej sú poistení vo verejnom zdravotnom poistení, že vykonávajú činnosť osobnej asistencie. Osobní asistenti bez ohľadu na to, či sú zamestnancami, samostatne zárobkovo činnými osobami alebo sú poistencami štátu z iných dôvodov, napríklad študenti alebo starobní dôchodcovia, oznámia túto skutočnosť osobne v pobočke príslušnej zdravotnej poisťovne.

Skutočnosti rozhodujúce pre vznik, ale i zánik povinnosti štátu platiť za osobného asistenta poistné, je poistenec povinný oznámiť príslušnej zdravotnej poisťovni najneskôr do ôsmich dní od dátumu, keď začal vykonávať osobnú asistenciu alebo vykonávanie osobnej asistencie ukončil. Preto tí osobní asistenti, ktorí osobnú asistenciu už vykonávajú, by tak mali urobiť neodkladne, pokiaľ tak neurobili pri odovzdávaní prehlásenia o rozdiel medzi príjmami a výdavkami za osobnú asistenciu za rok 2011. Zdravotnej poisťovni je potrebné predložiť kópiu zmluvy o výkone činnosti osobnej asistencie. Napriek tomu, že za osobných asistentov platí poistné na zdravotné poistenie štát, sú tieto osoby povinné naďalej z príjmu zo zárobkovej činnosti platiť poistné podľa príslušných ustanovení zákona o zdravotnom poistení. Príjem z výkonu činnosti

osobnej asistencie sa nezapočítava do vymeriavacieho základu, z ktorého sa platí poistné na verejné zdravotné poistenie.

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS) má od viacerých osôb z celého Slovenska informácie, že niektoré pobočky zdravotných poisťovní vymáhali od osobných asistentov osôb s ťažkým zdravotným postihnutím úhradu poistného na verejné zdravotné poistenie za rok 2011 i z príjmu za činnosť osobného asistenta. Pokiaľ sa na vás ako poberateľa peňažného príspevku na osobnú asistenciu obrátia osobní asistenti s problémom vymáhania úhrady poistného na zdravotné poistenie za rok 2011 z príjmu za činnosť osobnej asistencie, je potrebné žiadať príslušnej zdravotnej poisťovni vrátiť späť s odôvodnením, že podľa § 10b ods. 1 písm. b) zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení sa príjem z činnosti osobnej asistencie nepovažuje za príjem zo zárobkovej činnosti, nezahŕňa sa do vymeriavacieho základu pre výpočet úhrady poistného na verejné zdravotné poistenie, a preto nie je možné z tohto príjmu vymáhať úhradu poistného. ÚNSS súčasne všetkým zdravotným poisťovniam zaslala listy, v ktorých žiada o usmernenie ich pobočiek a o stornovanie žiadostí o úhradu poistného za činnosť osobnej asistencie, pokiaľ takéto žiadosti osobným asistentom zaslali.

Zdroj: www.unss.sk

ZMENY V OBLASTI PLATENIA POISTNÉHO NA SOCIÁLNE POISTENIE, KTORÉ PRINESIE NOVELA ZÁKONA O SOCIÁLNO M POISTENÍ ÚČINNÁ OD 1. JANUÁRA 2013

Fyzické osoby vykonávajúce práce na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru a ich postavenie v sociálnom poistení:

Všeobecne

Podľa právneho stavu účinného do 31. decembra 2012, „dohodári“ sú zamestnancami len na účely úrazového a garančného poistenia, t. j. oni ako zamestnanci nie sú povinné poistení, **zamestnávateľ z ich odmeny platí poistné na úrazové poistenie a poistné na garančné poistenie.**

S účinnosťou od 1. januára 2013 sa aj fyzické osoby, pracujúce na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, **stávajú poistencami** na účely sociálneho poistenia.

„Dohodári“ aj po 31. decembri 2012 zostávajú podľa rovnakých podmienok zamestnancami na účely úrazového a garančného poistenia, ale od 1. januára 2013 sa stávajú aj zamestnancami buď na účely nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti, alebo zamestnancami len na účely dôchodkového poistenia.

Pre posúdenie, či pôjde o dohodára, ktorý je zamestnancom na účely nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti, alebo zamestnanca len na účely dôchodkového poistenia, bude rozhodujúce, či má právo na pravidelný mesačný príjem z dohody alebo na nepravidelný príjem, resp. či je poberateľom niektorej dôchodkovej dávky. V prípade, ak právny vzťah na základe dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru trvá kratšie ako jeden kalendárny mesiac, pôjde vždy o dohodu s nepravidelným príjmom.

Keďže zamestnávateľia dohodárov sú povinní prihlasovať dohodárov na konkrétne poistenia do registra Sociálnej poisťovne, pri uzatváraní dohôd jasne identifikujú, či ide o dohodu s pravidelným mesačným

radíme

radíme

příjmom, resp. s nepravidelným príjmom, teda príjmom iným ako pravidelným mesačným.

Výnimka (žiak strednej školy, ktorý nedosiahol 18 rokov veku a jeho príjem z dohody o brigádnickej práci študenta mesačne nepresahuje 66 EUR)

U dohodárov bude od 1. januára 2013 však platiť nasledovná výnimka v súvislosti so vznikom povinného poistenia. Žiak strednej školy, ktorý pracuje na dohodu o brigádnickej práci študenta, nedovršil 18 rokov veku a jeho mesačný príjem z dohody, resp. v úhrne zo všetkých dohôd o brigádnickej práci študenta u jedného zamestnávateľa nepresiahne 66 EUR, nebude ani nemocensky poistený, ani dôchodkovo poistený a ani poistený v nezamestnanosti. Takýto dohodár sa bude považovať za zamestnanca len na účely úrazového a garančného poistenia.

Podmienky pre túto výnimku sú teda nasledovné:

- ide o žiaka strednej školy,
- nedovršil 18 rokov veku,
- má uzatvorenú dohodu(y) o brigádnickej práci študenta,
- jeho mesačný príjem/úhrn príjmov z dohody(dohôd) o brigádnickej práci študenta u jedného zamestnávateľa nepresiahne 66 EUR.

Dohodár, ktorý je povinne nemocensky poistený, povinne dôchodkovo poistený a povinne poistený v nezamestnanosti

Dohodár, ktorý má uzatvorenú dohodu o vykonaní práce alebo dohodu o pracovnej činnosti, má z nej pravidelný mesačný príjem zo závislej činnosti a nie je poberateľom starobného dôchodku, invalidného dôchodku, invalidného výsluhového dôchodku, resp. výsluhového dô-

chodku po dovŕšení dôchodkového veku, bude mať od 1. januára 2013 postavenie zamestnanca na účely nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti. Tento dohodár bude platiť ako zamestnanec poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie (ak nemá priznaný predčasný starobný dôchodok) a poistné na poistenie v nezamestnanosti (ak nemá priznaný predčasný starobný dôchodok). Zamestnávateľ za takéhoto dohodára bude platiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie (ak nemá zamestnanec priznaný predčasný starobný dôchodok), poistné na poistenie v nezamestnanosti (ak nemá zamestnanec priznaný predčasný starobný dôchodok), poistné do rezervného fondu solidarity, poistné na úrazové poistenie a poistné na garančné poistenie, za predpokladu, že zamestnávateľ je povinne garančne poistený. Zamestnávateľ takéhoto dohodára vykazuje na tlačive Mesačný výkaz poistného a príspevkov, so splatnosťou poistného na sociálne poistenie podľa určeného dňa výplaty príjmov zamestnancov.

Povinné nemocenské poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti u fyzickej osoby s pravidelným mesačným príjmom, ktorá má uzatvorenú dohodu o vykonaní práce alebo dohodu o pracovnej činnosti, zaniká priznaním starobného dôchodku, invalidného dôchodku, invalidného výsluhového dôchodku alebo dovŕšením dôchodkového veku u poberateľa výsluhového dôchodku. Pri tomto zániku poistenia zamestnávateľ neplní odhlasovaciu povinnosť. Za obdobie odo dňa priznania týchto dôchodkov, resp. dovŕšením dôchodkového veku u poberateľa výsluhového dôchodku, zamestnávateľ už neplatí a neodvádza za tohto dohodára poistné na nemocenské poistenie

a poistné na poistenie v nezamestnanosti. Tohto dohodára naďalej vykazuje na tlačive Mesačný výkaz poistného a príspevkov.

Dohodár, ktorý je len povinne dôchodkovo poistený

Ostatní dohodári, teda okrem tých, ktorým táto dohoda založila povinné nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a poistenie v nezamestnanosti a okrem výnimky (ktorou je žiak strednej školy, ktorý pracuje na dohodu o brigádnickej práci študenta, nedovršil 18 rokov veku a jeho mesačný príjem z dohôd o brigádnickej práci študenta u jedného zamestnávateľa nepresiahne 66 EUR) sú zamestnancami len na účely dôchodkového poistenia.

Pôjde o fyzickú osobu, ktorá

- má uzatvorenú dohodu o vykonaní práce alebo dohodu o pracovnej činnosti a má z nej nepravidelný príjem,
- má uzatvorenú dohodu o vykonaní práce alebo dohodu o pracovnej činnosti a je poberateľom starobného dôchodku, invalidného dôchodku, invalidného výsluhového dôchodku alebo výsluhového dôchodku po dovŕšení dôchodkového veku, či už s pravidelným mesačným príjmom alebo nepravidelným príjmom,
- má uzatvorenú dohodu o brigádnickej práci študenta buď s pravidelným mesačným príjmom, alebo nepravidelným príjmom,
- bola vyňatá z povinného poistenia, nakoľko bola žiakom strednej školy, ktorý pracuje na dohodu o brigádnickej práci študenta, nedovršila 18 rokov veku a jej mesačný príjem z dohôd u jedného zamestnávateľa nepresiahol 66 EUR, ale buď stratila postavenie žiaka strednej školy, alebo dovŕšila 18 rokov veku alebo jej mesačný príjem z dohôd

o brigádnickej práci študenta u jedného zamestnávateľa presiahol 66 EUR.

Dohodár ako zamestnanec na účely dôchodkového poistenia bude platiť poistné na starobné poistenie a poistné na invalidné poistenie (ak nie je vyňatý z tejto povinnosti) a jeho zamestnávateľ za neho platí poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie (ak nie je vyňatý z tejto povinnosti) a poistné do rezervného fondu solidarity, poistné na úrazové poistenie a poistné na garančné poistenie, za predpokladu, že je zamestnávateľ povinne garančne poistený. Zamestnávateľ vykazuje takéhoto dohodára buď na tlačive Mesačný výkaz poistného a príspevkov – ak má dohodár pravidelný mesačný príjem, alebo na tlačive Výkaz poistného a príspevkov – ak má dohodár nepravidelný príjem. Ak má dohodár pravidelný mesačný príjem, jeho splatnosť poistného je určená podľa dňa určeného na výplatu príjmov zamestnancov, ak má dohodár nepravidelný príjem, jeho poistné je splatné do ôsmeho dňa kalendárneho mesiaca, nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bol príjem zúčtovaný.

Zmeny spôsobu výpočtu minimálneho, maximálnych vymeriavacích základov, vymeriavacích základov poistencov štátu – osobných asistentov a poberateľov peňažného príspevku na opatrovanie a minimálnych vymeriavacích základov pre dodatočné zaplatenie poistného na dôchodkové poistenie:

Minimálny vymeriavací základ

Hodnota minimálneho vymeriavacieho základu na platenie poistného na sociálne poistenie pre povinne poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu a pre dobrovoľne poistenú osobu sa za obdobie od 1. januára 2013 určí ako 50 % jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za

ktorý sa platí poistné (v súčasnosti, za obdobie do 31. decembra 2012 sa minimálny vymeriavací základ určuje ako 44,2 % jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa platí poistné na sociálne poistenie).

Hodnota minimálneho vymeriavacieho základu na platenie poistného na sociálne poistenie bude za obdobie od 1. januára 2013 v sume **393,00 EUR** (za obdobie do 31. decembra 2012 je v sume 339,89 EUR).

Maximálny vymeriavací základ

Hodnota maximálnych vymeriavacích základov na platenie poistného na sociálne poistenie sa od 1. januára 2013 zjednocuje pre všetky fondy sociálneho poistenia a určí sa ako 5-násobok jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu, ktorý platil v kalendárnom roku, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa platí poistné na sociálne poistenie.

Maximálny vymeriavací základ na platenie poistného na sociálne poistenie bude za obdobie od 1. januára 2013 v jednotnej sume pre všetky fondy (okrem úrazového poistenia) **3 930,00 EUR**. V súčasnosti, za obdobie do 31. decembra 2012, platí pre nemocenské poistenie a garančné poistenie maximálny vymeriavací základ v sume 1 153,50 EUR a pre dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti a pre rezervný fond solidarity maximálny vymeriavací základ v sume 3 076,00 EUR.

Vymeriavací základ poistenca štátu (osobného asistenta a poberateľa peňažného príspevku na opatrovanie) a minimálny vymeriavací základ pre dodatočné zaplatenie poistného na dôchodkové poistenie

Od 1. januára 2013 sa mení veľičina pre výpočet vymeriavacieho základu štátu, z ktorého platí poistné na

dôchodkové poistenie za osobných asistentov a poberateľov peňažného príspevku zo 44,2 % na 50 % jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa platí poistné. Za obdobie od 1. januára 2013 bude tento vymeriavací základ v sume **393,00 EUR**.

Pri výpočte minimálnej hodnoty vymeriavacieho základu pre dodatočné zaplatenie poistného na dôchodkové poistenie sa taktiež mení veľičina pre výpočet tejto minimálnej hodnoty zo 44,2 % na 50 % jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa poistné na dôchodkové poistenie dopláca.

Zmeny v platení poistného na invalidné poistenie

Podľa právneho stavu účinného do 31. decembra 2012 neplatí poistné na invalidné poistenie poistenec (zamestnanec a ani zamestnávateľ za takéhoto zamestnanca, povinne poistená samostatne zárobkovo činná osoba), ktorý je dôchodkovo poistený po priznaní starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku.

Od 1. januára 2013 poistné na invalidné poistenie nebude platiť ani ten poistenec (zamestnanec, zamestnanec-dohodár a ani zamestnávateľ za takéhoto zamestnanca, povinne poistená samostatne zárobkovo činná osoba, dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba), ktorý je dôchodkovo poistený, je poberateľom výsluhového dôchodku podľa osobitného predpisu a dovŕšil dôchodkový vek.

Zdroj: Sociálna poisťovňa

regióny

Miss stacionára 2012

Vo štvrtok dňa 11. 10. 2012 bolo v Dennom stacionári na Francisciho ulici 905/29 v Poprade od rána živo. V poobedňajších hodinách sa uskutočnila akcia **Miss stacionára 2012** v rámci projektu **Svetielko nádeje**, ktorý je spolufinancovaný z dotácie Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. Dievčatá sa od rána pripravovali na svoje vystúpenie, každá z nich sa chcela predstaviť čo najlepšie. Vychovávateľky im pomohli pripraviť si krátky osobný program. Na vystúpenie ich upravila vizážistka Adriena Beláková a každej urobila slávnostný make-up a zaujímavý účes. Ani chlapci neostali bokom, pretože každú nádejnú missku odprevadil na vystúpenie partner. Chlapci sa nedali zahanbiť, boli v spoločenských oblekoch a aj im vyčarili na hlavách vychovávateľky pomocou gélu zaujímavé účesy.

Prezentáciu účinkujúcich hodnotila odborná porota a veru mala veľa práce rozhodnúť, ktoré z dievčat bolo najkrajšie a malo najzaujímavejšie vystúpenie. Bolo z čoho vyberať, dievčatá si pripravili spev, prednes prózy a poézie, spoločenské tance alebo športové vystúpenia. Nakoniec porota rozhodla, že všetky boli úžasné a ocenila všetky. Súťažiaci boli ocenené korunkou do vlasov, kvetom, ozdobené šerpou s nápisom Miss stacionára 2012 a zároveň dostali darček na spomienku na tento slávnostný deň.

Pri práci s klientmi sa držíme zásady začleňovať ich do normálneho života a rozvíjaním ich schopností a zručností sa snažíme, aby sa cítili ako plnohodnotní ľudia. Vytvorením spoločenských návykov podporujeme ich schopnosť začleňovať sa do spoločnosti, ktorá ich odmení solidárnosťou. Očakávame, že sa potvrdí zistenie, že aj ľudia s týmto postihnutím môžu pri správnom vedení byť prínosom pre spoločnosť.

V našej činnosti nám pomáhajú úspešné projekty. Vďaka projektu Svetielko nádeje mladí ľudia s mentálnym postihnutím opäť dokázali, že sú iní, no nie horší, a že sa vedú plnohodnotne zabávať. Toto podujatie bolo veľmi vydarené, všetkým účinkujúcim aj rodičom a divákovi sa veľmi páčilo. V ich mene sa nesie aj poďakovanie riaditeľke Denného stacionára Mgr. Agnese Zelenej za vynaložené úsilie pri organizovaní tejto milej akcie. V každom z nás, ktorý sa na tomto podujatí zúčastnil, zostal pocit obdivu a úžasu, čo dokážu títo ľudia, ktorým sa poskytuje individuálna starostlivosť. Ďakujeme mladým ľuďom s mentálnym postihnutím za radosť, ktorú rozdáujú, a tešíme sa na stretnutie na akcii Miss stacionára o rok.

Bohdana Becková

OBJEDNÁVKA INFORMÁCIÍ ZPMP NA ROK 2013

Milí čitatelia, aj v roku 2013 sa môžete tešiť na svoje obľúbený časopis **Informácie**, ako aj časopis **To sme my**.

Cena celoročného predplatného je 10 €. V cene je započítané i poštovné a balné.

Ak máte záujem o predplatné časopisu, vyplňte prosím túto objednávku a zašlite nám ju na adresu: Republiková centrála ZPMP v SR, Heydukova 25, 811 08 Bratislava. Ďakujeme!

Závazne si objednávam časopis Informácie ZPMP na rok 2013

Meno, priezvisko:

Adresa (tel. číslo):

Číslo mi posielajte na adresu (iba ak sa líši):

Objednávam si počet výtlačkov (napíšte počet):

Dátum a podpis objednávateľa:

Predplatné 10 € zaplatím:

prevodom na účet

poukážkou typu U na pošte

Číslo účtu: 140534012/0200 VÚB Bratislava-mesto, variabilný symbol 60413